

Sofia SULAC

TITLUL – ELEMENT AL STRUCTURII TEXTULUI ZIARISTIC

În domeniul mass-media ziarul continuă să dețină, într-un anumit sens, întâietatea, deoarece dintre toate mijloacele de informare în masă reacționează mai operativ la evenimentele lumii contemporane. Este accesibil unui cerc larg de cititori și transmite informația într-o formă captivantă.

De obicei, cititorii acordă o atenție deosebită titlului – parte integrantă a materialului ziaristic. Ei iau cunoștință în primul rând de formularea acestuia, deoarece faptul îi ajută nu numai să se orienteze rapid în diversitatea tematică a materialelor, ci și să selecteze informația care-i interesează în mod special. Titlul articolului trebuie să prefigureze întotdeauna subiectul abordat și să influențeze într-un anumit mod cititorul.

Pornind de la opiniile unor cercetători, putem distinge trei funcții ale titlului: nominativă, informativă și pragmatică.

Funcția nominativă, indiferent de structura sintactică a titlului, „numește” textul. Rolul nominativ îi oferă cititorului posibilitatea de a identifica problematica abordată.

Funcția informativă a titlului rezidă în dezvăluirea, într-o formă

concisă, a conținutului informativ al materialului, fiind numită și comunicativă, fiindcă transmite receptorului un volum impunător de informație. Titlul e menit să stârnească o curiozitate specială, provocându-i destinatarului emoții intelectuale. De exemplu, un articol despre un nou program de computer este căutat de către o persoană care se interesează de terminologia informațională, indiferent dacă titlul este formulat într-o manieră expresivă sau neutră.

Specificul funcției informaționale a titlului reiese din apartenența lui la un anumit ziar, acesta fiind înțeles ca unitate distinctă a mass-media, și e determinat de profilul de ansamblu al ziarului. El trebuie să fie deci eficient. Acest obiectiv poate fi realizat prin concizie (minimum de elemente lingvistice) și prin densitatea informației (maximum de conținut).

Prin funcționalitatea sa intrinsecă și extrinsecă titlul generează o gamă întregă de emoții, dar și curiozitate, încântare, nedumerire. El funcționează deseori în direcția impunerii unor efecte stilistice care stimulează fantezia cititorului.

Funcțiile de bază ale titlului – nominativă, informativă și pragmatică – se deosebesc prin gradul de actualitate. Pe primul loc se află, în acest sens, funcția nominativă, pe locul II – cea informativă, și pe locul III – cea pragmatică.

Uneori titlul se manifestă ca „programator” al (con)textului, prefigurând structura semantică a acestuia. În alte cazuri e determinat

de sensurile (con)textuale globale. Însă fără lectura atentă a textului este imposibilă înțelegerea sensului pe care-l conține titlul. Altfel spus, „verificarea sensului are loc în dependență de ansamblul textual” [1].

E foarte important să înțelegem în ce mod se realizează funcția informativă a titlului și cum se reflectă în formularea acestuia diverse elemente ale conținutului său semantic (tezele principale, evaluarea analitică a situației, ilustrațiile).

Titlul poate impune divizarea textului în secvențe, fiecare dintre acestea avându-și subtitlul propriu.

Legăturile structurale ale titlului cu secvențele funcțional-spațiale ale textului (începutul, sfârșitul) sunt indestructibile, ele constituind și cele trei componente majore ale unității textului. Titlul este așadar o parte integrantă a articolului de ziar, armonizată semantic și structural. Un însemn pragmatic al întregului text al ziarului este tendința acestuia spre influențarea maximă a cititorului. E un însemn propriu tuturor titlurilor de ziar, indiferent de subiectul articolului publicat.

În interiorul textului titlul este o unitate lingvistică deosebită care are menirea să preîntâmpine cititorul asupra conținutului articolului, înlesnind prin aceasta receptarea mesajului.

În presa germană autorii utilizează nu numai mijloace grafice. Au, firește, și acestea un rol important. Spre exemplu, corpul de literă. Uneori titlurile sunt culese cu litere „gotice”. O particularitate semnificativă a unor ziare germane, cum e și *Frankfurter Alghemaine*, o constituie tocmai utilizarea literelor „gotice”. Acest fapt face ca articolul să aibă o înfățișare grafică distinctă.

Practica cercetărilor a demonstrat că există o dependență între „lungimea” și expresivitatea titlului de ziar. Cu cât titlul este mai laconic, cu atât e mai expresiv și se memorează mai ușor. Receptarea titlului scurt necesită, în același timp, un anumit efort de decodare, altfel nu poate fi înțeles. De aceea titlurile scurte apar în paginile de ziar însoțite de subtitluri, iar uneori – de câteva subtitluri ori de o informație suplimentară care îndeplinește o funcție explicativă specială.

BIBLIOGRAFIE

1. E. Turcinski, *Titlul ca formă distinctă de exprimare* // Culegere de lucrări științifice, Universitatea de limbă străină „M. Thoreze”, Moscova 1986, p. 97-115.